

[Arne Melchior]

dig rimeligt at forudse økonomiske dispositioner 3½ år frem fra dette øjeblik, forekommer mig at være sangvinsk og ikke særlig jordnært, og derfor tror jeg, at hr. Niels Anker Kofoed ikke rigtig har den befolkningsgruppe bag sig, som han her foregiver. Det, at man har været landbrugsminister og virkelig har forstand på disse ting, betyder ikke, at man entydigt kan tale på dette erhvervs vegne. Jeg kan ikke måle min viden om landbrug med hr. Niels Anker Kofoeds, men i de økonomiske konsekvenser af at vedtage noget for en situation i 1984 tror jeg nok at hr. Niels Anker Kofoed overspiller sin rolle.

Dræbye (RV):

Jeg forstår godt, når jeg nu har hørt hr. Niels Anker Kofoed, hvorfor det i hvert fald imod min forventning gik sådan, at venstre i dag deltog i indsamlingen af underskrifter angående byfornyelsesloven. Situationen er jo den, at hr. Niels Anker Kofoed vender tingene fuldstændig på hovedet. Situationen er den, at der ikke for 1982 er nogen garanti for noget som helst beløb til byfornyelse efter byfornyelsesloven, at der altså kun er et 1-årigt perspektiv for de økonomiske rammer i byfornyelsesloven, og hvis man skal foretage en sådan sammenligning, falder det ud til landbrugslovenes fordel.

(Kort bemærkning).

Niels Anker Kofoed (V):

Jeg skal kort sige til hr. Arne Bjerregaard, at det selvfølgelig ikke er særskatten alene; hr. Arne Bjerregaard bør vide, at den ene ting med den anden er med til at svække den økonomiske situation for erhvervet. Særskatten på de 250 mill. kr. svarer knap nok til de støtteforanstaltninger, vi har vedtaget siden da. Det havde måske været nemmere at lade være med at indføre særskat og så undgå disse støtteforanstaltninger.

Må jeg til sidst sige noget til hr. Arne Melchior. Jeg anerkender hr. Arne Melchiors fantastiske økonomiske viden om alting, og det respekterer jeg, men jeg vil gerne forklare hr. Arne Melchior kort – jeg kan fortsætte bagefter – at det er svært at disponere for tre år inden for landbrugssektoren, fordi omsætningshastigheden er meget langsom. Det tager nu engang tre år, fra man træffer beslutning om, at man skal have en kalv ekstra,

til denne kalv giver mælk. Det tager 18 måneder, fra man træffer beslutning om at udvide sin svineproduktion, til den første gris kan leveres til slagteriet. Det er derfor, det er nødvendigt at have noget at holde sig til, når man disponerer. Det er derfor, jeg advarer mod disse 3-årige ordninger. De vil altid føre til usikkerhed og tvivl om, hvorvidt man skal fortsætte investeringerne eller ej. Det må være en saglig og er i hvert fald ikke ment som en politisk betragtning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 36 stemte for, 96 imod.

§ 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 36 stemte for, 99 imod.

Ændringsforslag nr. 3, § 2, således ændret, og § 3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes uden afstemning.

§§ 4–8, ændringsforslag nr. 5, § 9, således ændret, og §§ 10–12
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Enggaard):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Anden behandling af:

Forslag til lov om rigshospitalets styrelse.
(Lovforslag nr. L 129. Fremsat 14/2 80.
Første behandling 11/3 80. Betænkning 2/6 80).

Der var stillet 7 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 19–21 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

19) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet. (Aftaler om benyttelse af lands- og landsdelsafdelinger m. v.).

(Lovforslag nr. L 126. Fremsat 14/2 80. Første behandling 11/3 80. Betænkning 2/6 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

20) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om statens overtagelse af Finseninstitutet.

(Lovforslag nr. L 127. Fremsat 14/2 80. Første behandling 11/3 80. Betænkning 2/6 80).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

21) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om de fysiurgiske hospitaler i Hornbæk og Hald.

(Lovforslag nr. L 128. Fremsat 14/2 80. Første behandling 11/3 80. Betænkning 2/6 80).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Helmar Sørensen (S):

Efterfølgende fire lovforslag, der andenbehandles, har haft stor interesse uden for huset, og det var vel også ventet. Der har været mange skriftlige og mundtlige henvendelser, en række deputationer har haft foretræde for udvalget, ligesom såvel undervisningsministeren som indenrigsministeren har været i samråd og besvaret en række spørgsmål. Udvalget har ligeledes aflagt et besøg på Finseninstitutet, rigshospitalet og det fysiurgiske hospital i Hornbæk. Denne interesse er god, for den medfører, at lovforslagene bliver debatteret og godt gennemarbejdet.

Jeg kan derfor på socialdemokratiets vegne fortsat anbefale lovforslagenes gennemførelse og må samtidig afvise ændringsforslagene fra retsforbundet, de konservative, venstre og fremskridtspartiet.

I betænkningsbidraget er nøje redegjort for de enkelte hospitalers styrelse, budget m. v., ligesom indenrigsministeren har redegjort for brugeraftalen for Hald.

Vi ser ligeledes med tilfredshed, at problemerne i forbindelse med hospitalernes fysiske rammer formentlig kan forelægges for folkettinget i 1981–82.

Jeg er vidende om, at der er et flertal bag lovforslagene, men jeg tror, det flertal vil vokse, når vi er færdige her i dag, eller i hvert fald når vi kommer til tredje behandling. Mon ikke venstre og de konservative kommer til fornuft, så de partier også stemmer for lovforslagene; de ynder da at kalde sig ansvarlige partier.

Svend Erik Hovmand (V):

Selv om det egentlig burde være overflødig, føler jeg det her ved anden behandling af disse væsentlige lovforslag på det sundhedsmæssige område nødvendigt at gentage nogle af venstres grundlæggende holdninger over for hospitalsplanlægning i Danmark.

Venstre er principielt tilhængere af at bevare de mindre hospitalsenheder og de små sygehuse, og vi er principielt modstandere af at bygge nye kæmpehospitaler, især hvis det sker på bekostning af de små hospitalers eksistens, medmindre der er ganske særlige argumenter herfor.

Vi tror på, at det har en stor menneskelig og psykologisk værdi for den enkelte patient at sikre den nære afstand til de pårørende. Vi tror på, at det har en betydelig værdi for

[Svend Erik Hovmand]

den enkelte patients behandling at sikre det hospitalsmiljø, som er de mindre enheders særkende, og vi tror på, at den samarbejdsånd, som nogle har kaldt spejderånden eller pionerånden, der typisk råder på de mindre sygehuse, er af meget stor betydning for patienternes behandling.

Dette betyder ikke, at de store hospitaler kan undværes, at vi skal nedlægge dem, vi har, at behandlingen på dem er dårligere, eller at samarbejds-klimaet nødvendigvis altid er ringere, fordi enhederne er større, men det betyder, at vi skal tænke os meget grundigt om og være særdeles tøvende over for at bygge flere nye kæmpehospitaler, ikke mindst hvis det sker på bekostning af andre, mindre hospitaler. Centralisering og decentralisering er ikke noget, vi skal vælge imellem, men er noget, vi skal have til at virke sammen.

Vi skal altså ikke underkende de store hospitalers værdi, specielt når det drejer sig om sjældne eller mere komplicerede sygdomme, der kræver kostbart apparatur; på sådanne områder kan de mindre enheder naturligvis komme til kort. Men dem, der vil påstå, at vi i alle tilfælde og især ud fra økonomiske hensyn skal bygge så få og så store sygehuse som muligt, kan jeg henvisse til den undersøgelse, der netop er foretaget i Sverige – den blev omtalt i Berlingske Tidende i mandags – og som klart viser, at stordrift næppe er udtryk for en økonomisk gevinst og sjældent for en menneskelig eller behandlingsmæssig fordel.

På baggrund af denne principielle holdning, som venstre adskillige gange har givet udtryk for, har det været naturligt, at venstre under hele det udvalgsarbejde, som er gennemført vedrørende disse fire lovforslag, har haft det mål at forhindre en nedlæggelse af de mindre hospitalsenheder, som lovforslagene omhandler, og sikre deres eksistens også på det administrative område.

Vi måtte derfor vende os imod de forudsætninger, som indenrigsministeren havde i sin fremsættelsestale, om inden for en periode at opføre et nyt storhospital til omkring ¾ mia kr. i snæver tilknytning til det i forvejen kolossalt store rigshospitalskompleks. Vi finder, at det vil være vanskeligt at skabe forståelse for en sådan disposition, en sådan udbygning, i netop det område af landet, der i forvejen har landets største overskud af le-

dige senge, og vi finder, at et sådant projekt rimer meget dårligt med den samme ministers aktuelle bestræbelser på at forhindre næsten enhver udbygning eller forbedring i hospitalssektoren alle andre steder i landet. Ja, jeg gætter næppe forkert ved at sige, at man, hvis man havde realiseret disse byggeplaner, ville have brugt lige så mange ressourcer i hovedstadsområdet på dette ene projekt, som man med store anstrengelser i disse dage søger at spare i hele det øvrige land tilsammen. Dette kunne måske endda være til at bære, hvis man til gengæld havde fuld sikkerhed for, at man fik den optimale behandling og forskning af kræftpatienter og andre alvorligt sygdomsramte gennem en sådan udbygning, men en sådan sikkerhed har vi langt fra. Jeg tør næsten sige tværtimod. I alt fald er de lægelige og faglige eksperter ikke entydigt af samme opfattelse som ministeren.

Men ud over at forhindre, at vi gennem en lovgivning på nuværende tidspunkt foruddiskonterer beslutninger om nybyggeri, har det for venstre været afgørende at sikre, at de mindre enheder også administrativt får en selvstændighed ved overgangen til statslig regie og at bevare Finsen og Hornbæk som ligestillede hospitaler på linje med rigshospitalet, ikke som underordnede.

Derudover har det været afgørende for os at vise størst mulig respekt for de indgåede aftaler på baggrund af de meget lange forhandlinger, der har været ført gennem flere år med de implicerede sygehusmyndigheder. Vi har et stærkt behov for en overordnet ressourcestyring, og på denne baggrund har vi ment, det var rigtigt, at vi havde en bestyrelse, sådan som også aftalt og foreslået i lovforslaget. Vi kunne måske have ønsket os, at man nærmere havde præciseret denne bestyrelses beføjelser. Vi finder, at hvis den går ind i alle detaljer, ville det måske have været en overvejelse værd, om man kunne have fundet en anden struktur. Jeg har imidlertid forstået på de svar, vi har fået fra begge de implicerede ministre, at det ikke er tanken, at man skal have en administrativt tung kolos, men at man fra kommunernes side – hvad jeg også godt forstår – blot vil have mulighed for at gøre indsigelser, inden beslutningerne er truffet.

Det, der har været afgørende for os, er at sikre, at disse hospitaler, hvad enten vi taler

[Svend Erik Hovmand]

om Finsen eller om rigshospitalet, får eget budget, eget ansvar, egen ansættelsesmulighed og egen ledelse. Derfor har vi stillet en række ændringsforslag, som sikrer dels en ledelsesmæssig, dels en økonomisk, dels en personalemæssig selvstændighed.

Disse forslag synes jeg der er grund til at beskæftige sig med et øjeblik. Alene den omstændighed, at titlen fra det oprindelige styrelsesforslag, »forslag til lov om rigshospitalets styrelse«, ændres sådan, at den nu lyder: »forslag til lov om styrelse af rigshospitalet, Finseninstitutet og fysiurgisk hospital i Hornbæk«, er i sig selv for læseren en klar anvisning af, at der her er tale om en ligestilling af en række statslige hospitaler.

Vi har også i disse ændringsforslag, som jeg nævnte før, understreget værdien af en overordnet ressourcemæssig ledelse i form af den bestyrelse, som var aftalt. Vi respekterer de aftaler, der er indgået, men siger, at denne bestyrelse ikke bare er en bestyrelse for rigshospitalet, at den ikke bare skal orienteres gennem rigshospitalet, men virkelig skal være en fælles ledelse, fælles bestyrelse, for en række selvstændige hospitaler, der alle skal have sæde i denne bestyrelse.

Det hedder således i ændringsforslag nr. 5, at de administrative chefer for hvert hospital deltager i bestyrelsens møder uden stemmeret, sådan som man også ville gøre det for rigshospitalet alene efter ministerens forslag. Forskellen her er altså, at det ikke bare er rigshospitalets, men alle hospitalers ledelse, der deltager i bestyrelsesmøderne. Endvidere deltager, ligeledes uden stemmeret, formændene for de 3 hospitalers lægeråd, de 3 forstanderinder for sygeplejen og 2 personalerepræsentanter for hvert hospital valgt af og blandt personalerepræsentanterne i hovedsamarbejdsudvalgene.

Hermed har vi meget klart villet understrege, at det afgørende har været at sikre, at de forskellige hospitaler er ligestillet, og at de er selvstændigt administrativt fungerende.

Nu siger en række af partierne i det nye forlig, at en sådan garanti har man også med de bemærkninger, ministeren har givet til dette mindretal. Jeg spørger: hvilken garanti er der egentlig tale om? Jo, man sikrer Finsen en inspektør, som man i øvrigt har i forvejen. Man sikrer Finsen et samarbejdsudvalg, som man i øvrigt efter gældende lovgivning alligevel skulle oprette. Man får nogle

hensigtserklæringer. Der er en blankocheck til ministeren, eller skal vi sige en fugl på taget. Der er efter min opfattelse ingen garantier.

Jeg vil godt læse lidt op af, hvad der står i denne erklæring fra ministeren, som jo stadig væk kun er bemærkninger i en betænkning og ikke udtryk for nogen realitetsændring i lovgivningen. Der er ikke i dette forlig tale om noget ændringsforslag. Der står:

»Ved fastlæggelsen af den nye struktur for ledelsen af rigshospitalet, herunder Finseninstitutet, fysiurgisk hospital i Hornbæk, der lægges sammen med rigshospitalet...«. Der lægges sammen med rigshospitalet. Ja vel, vil fru Birthe Nielsen fra SF og andre sige: men dette, at de lægges sammen med, betyder jo, at de er sideordnede.

Hvis vi ser på et af de senere afsnit, som handler om dette med den daglige ledelse, så står der:

»Det vil kunne være hensigtsmæssigt« – alene ordvalget viser, at der ikke er nogen særlig stramning i den hensigtserklæring, der her er tale om – »at der på de afdelinger, der overføres til rigshospitalets regie, indtil videre er en daglig leder (inspektør).«

Jeg synes, at denne sætning siger mere end mange ord. Den siger, at der i høj grad er tale om en blankocheck eller en fugl på taget, hvis fysiske omrids man nok har en fornemmelse af, men man har ingen fornemmelse af, hvad der vil ske i fremtiden.

Der står – og det er en ting, som jeg har forstået at bl. a. fru Birthe Nielsen har hæftet sig meget ved – at de enkelte hospitalsafdelinger sikres ret til selvstændige dispositioner og selvstændigt ansvar. Ja men hvad er det for nogle dispositioner, og hvad er det for et ansvar? I hvilket omfang? Man har allerede i dag på mange hospitaler en selvstændig dispositionsmulighed, når det drejer sig om en række sygdomsbehandlinger osv. Men det er vel ikke det, der tænkes på? Der står ingen nærmere præcisering af, i hvilket omfang disse dispositioner skal kunne træffes, i hvilket omfang dette ansvar skal kunne gøres gældende. Det, der derimod står, er, at beslutninger, inden de træffes, skal forelægges i bestyrelsen gennem et sekretariat, som udgøres af rigshospitalet.

Fru Birthe Nielsen har også – senest i Københavns regionalradio her til aften – sagt, at der ingen realitetsforskel er på det, som ven-

[Svend Erik Hovmand]

stre sammen med en række andre partier foreslår, og det, som ministeren har afgivet som en hensigtserklæring. Hvis det er rigtigt, hvorfor så ikke stemme for de konkrete og kontante ændringsforslag, som vi har stillet? Hvis det virkelig er SFs opfattelse, at der ingen realitetsforskel er, hvorfor så ikke tage skridtet fuldt ud og gennemføre den rene vare, sådan at ingen kan være i tvivl?

Må jeg så slutte med at gøre et par bemærkninger om de øvrige lovforslag. Vi har den opfattelse, at vi har grund til at være positivt stemt over for, at fysiurgisk hospital i Hald overføres til Viborg amtskommune på de konditioner, som den aftale, der foreligger mellem Viborg amtskommune og det offentlige på dette område, måtte indebære.

Vi har fået – og det vil jeg gerne sige indenrigsministeren tak for – en nærmere beskrivelse af, hvordan man fra indenrigsministeriet opfatter de betingelser og de muligheder, man måtte have, hvis det viser sig, at belægningsgrundlaget mindskes, eller at der i øvrigt sker ændringer i de forudsætninger, som disse aftaler bygger på.

Må jeg sige om betalingsordningen, at vi føler, det er en rimeligt god ting, at der nu indføres en betalingsordning. Vi respekterer også på dette område de indgåede aftaler, men jeg har i den forbindelse et enkelt spørgsmål. Jeg er ikke helt klar over, om det er til undervisningsministeren eller til indenrigsministeren, men mit spørgsmål går på de meget specielle sygdomsbilleder, som bløderpatienter og andre er udtryk for. Vi har haft en drøftelse af spørgsmålet i udvalget, og det førte til, at vi stillede direkte spørgsmål om, hvordan man administrativt ville klare disse problemer. Jeg er beroliget af det svar, vi fik, at det ikke er sådan, at bløderpatienter og andre skal afvente en indlæggelsestilladelse fra den amtskommune, man kommer fra, men at indlæggelsen selvfølgelig sker.

Det, der er mit spørgsmål til undervisningsministeren, fru Dorte Bennedsen, eller til indenrigsministeren – jeg husker ikke, hvilken ressort det hører under – er, om man har planer om eller overvejelser i retning af at ændre betalingsproceduren for disse helt specielle sygdomsbilleder, altså om man går med nogle overvejelser i retning af, at man mere generelt på statsligt plan måske eller på et andet niveau skulle løse de økonomiske byrder, der er forbundet med disse helt spe-

cielle og meget kostbare sygdomstilfælde. Det spørger jeg om af interesse og ikke for at gøre indsigelser mod den betalingsordning, der i øvrigt er foreslået.

Jeg vil med disse bemærkninger slutte med at sige, at vi, som jeg tidligere har været inde på, har lagt megen vægt på, at der har siddet en række offentlige myndigheder og forhandlet disse meget komplicerede spørgsmål i en lang årrække, og at vi for, skal vi sige 97–98 pct.s vedkommende har kunnet give tilslutning til de aftaler, der er indgået.

Vi har ønsket at foretage en enkelt strukturel ændring i forbindelse med rigshospitalets styrelse, som sikrer en selvstændig administrativ ledelse, et selvstændigt budget og en selvstændig ansættelsesmulighed, som man i øvrigt har det på seminarierne, eller en anden tilsvarende ordning, altså hvor man ansættes i ministeriet med tjeneste på det og det hospital. Det har været vores mål at sikre en sådan selvstændighed.

Vi føler, at den bedste garanti for en sådan selvstændighed vil man få ved at stemme for de ændringsforslag, som vi har stillet sammen med en række andre partier. Jeg håber meget, at de partier, som har tilkendegivet, at de er positive over for de hensigtserklæringer, som ministeren har afgivet, vil besinde sig her i 11. time og stemme sammen med os for at sikre netop denne selvstændighed.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Da vi den 11. marts 1980 førstebehandlede disse 4 lovforslag, som hører under henholdsvis undervisningsministeren og indenrigsministeren, var der ikke flertal for dem her i salen.

Der har derefter været foretaget et stilfærdigt udvalgsarbejde. Mange spørgsmål er blevet besvaret. Der har været deputationer, og alt er gået stille og roligt indtil for tre uger siden. Så begyndte der pludselig en meget hektisk aktivitet med hensyn til disse fire lovforslag.

Selv om undervisningsministeren på en række punkter har imødekommet oppositionens ønsker i den kæmpecentralisering, der er tale om her, har vi ikke i den konservative gruppe følt os tryggede ved det. Det er ikke klare formuleringer, men snarere vage formuleringer, og vi synes afgjort, at der er alt

[Karen Thurøe Hansen]

for mange bemyndigelser til ministeren. Under behandlingen af de fire lovforslag har det været magtpåliggende for det konservative folkeparti at varetage de sygdomsramtes tarv, og vi mener, at det rent medmenneskeligt ikke er forsvarligt med denne store sammenlægning. Vi må også i den forbindelse tænke på – og det er det, der sådan set hele tiden er gået gennem de konservatives forslag – at vi er stærkt imod, at Finsen bliver underlagt rigshospitalet. Jeg pointerede i min ordførertale ved første behandling, at Finsen-institutet ikke bare var nationalt, men også internationalt anerkendt, og at det havde et fantastisk godt renommé overalt i verden.

Vi har sammen med tre andre partier stillet en række ændringsforslag, der klart udtrykker vores holdning til disse lovforslag og den sammenlægning, der påtænkes. Venstres ordfører har udførligt gennemgået disse forslag, og jeg har ikke til hensigt at gentage dem, fordi vi fuldt og helt står bag ved dem.

Som jeg omtalte, var der indtil for tre uger siden stilhed omkring disse lovforslag, og der var stadig væk et klart flertal imod at få dem gennemført. Jeg opfordrer de partier, der har skiftet heste i vadestedet, til endnu en gang at betænke sig, når vi skal stemme om ændringsforslagene.

Thorndahl (FP):

Der har jo i de senere år været ført en kraftig offentlig debat om folkestyret. Man har spurgt: er det folketinget, der styrer landet, eller er det kræfter uden for folketinget, der reelt træffer beslutningerne, reelt afgør lovgivningen? Er det virkelig organisationerne, der har magten i Danmark? Disse fire lovforslag, som vi nu har til anden behandling her i dag, er i den henseende en meget nyttig og lærerig illustration, fordi lovforslagene gennem behandlingen i udvalget viser, at det er organisationerne, der reelt har lovgivningsmagten her i Danmark. Behandlingen viser også, at der i dette ting er partier, der simpelt hen mener – sådan må det forstås – at folketinget blot skal være et ekspeditionskontor, et organisationernes gummistempel.

De fire lovforslag, som de to ministre har fremsat, er efter det over for kommunaludvalget oplyste et resultat af forhandlinger mellem regeringen og de kommunale organi-

sationer. Derfor kunne der ikke ændres et komma i de fire lovforslag, og der blev ikke ændret et komma i de fire lovforslag. Det synes jeg er et fantastisk resultat, specielt på baggrund af den forhandling, vi havde her den 11. marts. Det er meget sjældent – jeg mener ikke, at jeg selv har været udsat for det før – at man møder en så massiv modstand mod et regeringsforslag. Det var, så vidt jeg husker, kun socialdemokratiet, der kunne støtte de fire lovforslag helhjertet. Alle andre partier i dette ting var mere eller mindre modstandere. Modstanden rettede sig først og fremmest mod nedlæggelsen af Finsen-institutet, men alt i alt var det den mest negative modtagelse af et regeringsforslag, jeg har overværet – og alligevel er der ikke ændret et komma.

Vi kunne selvfølgelig også sagtens have ventet med at gennemføre lovgivningen herom til efteråret, men på trods af den kraftigt manifesterede politiske modstand i folketinget skulle lovforslagene hastes igennem i denne samling, og jeg må gætte på, at det er efter diktat fra kræfter udefra, efter diktat fra de kommunale organisationer.

Jeg tror, at hvis vi havde gennemført lovforslagene til efteråret, ville der kunne have været et væsentlig større flertal bag det resultat, der kunne blive tilvejebragt efter forhandlinger og drøftelser i folketingets kommunaludvalg. Så kunne der måske nok ændres nogle kommaer hist og pist, og jeg tror, at der kunne have været et betydeligt flertal bag denne lovgivning.

Jeg vil også gerne føje den konklusion til, at de partier, der fører et i den grad organisationspræget lovforslag igennem, helt grundlæggende må nære foragt for det arbejde, der udføres i folketinget; de må simpelt hen nære foragt for folketinget og for folkestyret.

Men når man så accepterer, at der er et flertal, der åbenbart vil have hastet disse fire lovforslag igennem i denne samling, så har fremskridtspartiet sammen med en række andre partier fundet det nødvendigt at stille de ændringsforslag, der præcist udmønter den meget klare flertalsholdning, der blev tilkendegivet her i folketinget den 11. marts; det var en holdning, som alle partier uden for socialdemokratiet stort set var enige om.

Jeg håber derfor, at alle partier stemmer for disse ændringsforslag i stedet for at være

[Thorndahl]

– undskyld udtrykket – vattede halehæng til de kommunale organisationer.

Fru Birthe Nielsen hævder, som jeg har forstået hende, at der ingen realitetsforskel er mellem flertallets betækningsbidrag og de af mindretallet stillede ændringsforslag. Det er selvfølgelig et interessant synspunkt. Men fru Birthe Nielsen fra SF har utallige gange fastslået ligesom mange andre – og det er et synspunkt, jeg helt deler – at man ikke skal lovgive gennem bemærkninger til lovforslag og slet ikke gennem betænkningbidrag. Hvis SF virkelig mener, at der ikke er realitetsforskel mellem det, der fremgår af betækningsbidraget, og de af et stort mindretal stillede ændringsforslag, ville det være i fuld overensstemmelse med den fremgangsmåde, som socialistisk folkeparti har anvendt her i tinget, at stemme for de ændringsforslag, der reelt udmønter synspunkterne. Hvis man ikke gør det, må jeg betragte det som udtryk for, at SF også er klar over, at der er en klar realitetsforskel, og det er der selvfølgelig mellem ændringsforslagene og de synspunkter, der fremgår af betænkningen. Jeg tror, at hvis fru Birthe Nielsen vil leve op til de synspunkter, som hun på SFs vegne tilkendegav her i folketinget den 11. marts, skal hun og socialistisk folkeparti tænke sig meget grundigt om, inden man går til afstemning her i dag om de stillede ændringsforslag.

Birthe Nielsen (SF):

Jeg vil godt fastslå netop ved denne lejlighed, at SFs principielle holdning, som vi gav udtryk for i marts, har vi stadig. Vi har hele tiden ment, at både Hornbæk og Finsen bør bevares som selvstændige enheder med egen ledelse og eget budget, og det er også derfor, vi i samarbejde med socialdemokratiet, de radikale og de kristelige har indgået netop den aftale, som fremgår af den betænkning, som vi nu i dag skal stemme om.

Jeg synes, at det, hr. Svend Erik Hovmand sagde om ligestilling og om, at Finsen og Hornbæk underlægges rigshospitalet, er udtryk for en helt fejlagtig opfattelse. Det står der overhovedet ikke noget om i betænkningen. Det, der står, er nemlig, at de sammenlægges, og det er ikke det samme som, at de underlægges. Det, der fremgår af betænkningen, er, at disse tre institutioner er ligestillet med hensyn til dispositionsret, med selvstæn-

dig ledelse og med muligheder for for personalet også fremover selv at bestemme, hvordan disse samarbejdsudvalg skal fungere.

Jeg mener ikke, at det er folketinget, der skal gå i detaljer med hensyn til, hvordan de tre institutioner skal arbejde i det daglige. Det må være institutionerne sammen med ledelse og personale, der selv finder ud af det. Det er ikke noget, vi skal lovgive om her i folketinget, det kan vi heller ikke, og det har heller aldrig været meningen.

Ministeren har altid en bemyndigelse ifølge vores forfatning, og hun er ansvarlig leder for de tre statshospitaler, som det her drejer sig om. Vi må derfor have tillid til, at de aftaler, vi indgår, også bliver overholdt.

Og for at man ikke skal misforstå noget som helst, vil jeg da godt sige i den forbindelse, at vi for at være helt sikre på, at det ikke bliver salamimetoden, der tages i brug – hvad jeg ved man har været meget bange for fra personalets side på Finsen – har vi sikret os, at undervisningsministeren med hensyn til de fysiske rammer vil forelægge for folketinget i 1981–82, hvad der skal ske af renovering både på Finsen og i Hornbæk, og hvad der skal ske af udbygning. Vi har ikke på noget tidspunkt ønsket, at der skulle ske noget hen over hovedet på hverken folketinget eller personalet, og det mener vi at vi har fået med i den bekendtgørelse, som undervisningsministeren vil udsende.

Jeg vil også pege på det, der står i lovteksten, og som jeg ikke synes kan misforstås, med hensyn til dispositionsreglerne. Det skal nærmere konkretiseres, hvordan reglerne er for ansvarsfordelingen mellem bestyrelse, direktion, funktionschefer og andre bevilningsansvarlige ledere, herunder de enkelte hospitalsafdelingers ret til selvstændighed, til dispositioner og ansvar. Stærkere synes jeg ikke det kan siges.

Samtidig har vi i denne forbindelse stadig væk en hånd under, hvad der skal ske fremover. Personalet har jo måttet gå i uvidenhed meget længe, og det blev fremført også af de konservative i marts måned, at personalet kan ikke blive ved med at gå og vente på at få at vide, om de er købt eller solgt. Her har vi i hvert fald sikret foreløbig, at man ikke behøver frygte noget som helst, og hvis der overhovedet skulle opstå nogen som helst frygt, er det en ny situation, for så skal sagen forelægges folketinget. Det eneste, vi fra SFs

[Birthe Nielsen]

side har fastslået her i dag, er, at Finsen og Hornbæk bliver bevaret, og at vi til behandling i dag netop har styrelsesloven, der siger, hvordan disse funktioner skal fungere fremover.

Der blev sagt i regionalradioen i dag af en af medarbejderne, at man ikke havde noget imod en administrativ sammenlægning med rigshospitalet. Det blev klart og tydeligt fremhævet i regionalradioen her til aften, og når de borgerlige partier begynder at slå ud med arme og ben og sætte lus i skindpelsen, er det ren og skær opportuniste og spil for galleriet, for de forslag, de kommer med, svarer nøjagtig til dem, der er i den bekendtgørelse, som vi har indgået aftale om med undervisningsministeren.

Jeg vil ikke på nuværende tidspunkt, men måske senere, komme ind på de enkelte lovforslag, og på, hvordan jeg kan sidestille netop det, som vores aftale går ud på, og så det, som oppositionen nu foreslår. De er kun ude på at lave ballade og lave rav i den, og det synes jeg man har set med adskillige lovforslag her i tinget, så den hopper vi ikke på.

Jeg synes netop, for at pointere det én gang til, at der ikke bliver tale om nogen salamipolitik, hvor Finsen og Hornbæk gradvis nedlægges. Det har vi klart tilkendegivet, og det står i betænkningen. Sagen skal forelægges folketinget, inden der sker nogen ændringer.

Det er det rene spilfægteri, når disse borgerlige partier nu forsøger at vildlede personalet på Finsen og i Hornbæk.

De tre institutioner bliver sideordnet, de får selvstændig dispositionsret og selvstændigt ansvar. Det er det, der er det vigtige, og det er det, vi har til behandling i dag.

Der er ikke tale om nogen nedlæggelse, og det synes jeg ikke kan siges kraftigt nok; derfor har jeg gentaget det nogle gange.

Jeg vil godt sige noget om selve ressourcerne. Når man har ressourcer, som man har på rigshospitalet, er det givet, at man må udnytte dem til glæde også for Finsen, og jeg har da hørt fra de mange deputationer, der har været i udvalget, at hverken Finsens eller rigshospitalets personale har noget som helst imod det; tværtimod eksisterer der også i dag et udmærket samarbejde de to institutioner imellem, og det er det samarbejde, jeg mener bør udbygges. Men det er sådan, at det kan være svært at overgå fra at være en

selvejende institution til pludselig at skulle arbejde for en offentlig instans, her staten; der er bl. a. nogle bestemte regler for, hvordan man bliver ansat under henholdsvis stat og kommune.

For at give et eksempel vil jeg sige, at når man bliver ansat i en kommune, f. eks. ved et skolevæsen, bliver man ansat ved det samlede skolevæsen i en kommune, men derfor kan man godt blive ansat ved en bestemt skole, og det er faktisk det, det drejer sig om her. Det er tre institutioner. Man får nok ansættelse inden for staten, men det er dog på Finsen, man har sit daglige virke, det er dér, man har vejen op til ledelsesfunktionen og budgetrammerne, så jeg kan ikke se, at der er nogen forskel på det og ellers at være ansat inden for den offentlige sektor.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Fru Birthe Nielsen taler om spil for galleriet, store armbevægelser, og jeg ved ikke hvad. Jeg vil ganske stiltfærdigt spørge fru Birthe Nielsen, hvor i de bemærkninger, som hun har aftalt med ministeren, ordet ligestilling står. Hvor står der, at der er tale om sideordning?

Jeg har fundet en række bemærkninger, som efter min opfattelse siger det modsatte. Jeg skal her læse op en sætning, som, uanset hvad der i øvrigt måtte stå andre steder i betænkningen, efter min opfattelse klart understreger, hvad det er, der er tale om. Denne sætning lyder: »Det ville kunne være hensigtsmæssigt, at der på de afdelinger, der overføres til rigshospitalets regie, indtil videre er en daglig leder eller inspektør.«

Hvad står der her? Der står, at disse afdelinger overføres til rigshospitalets regie. Det må jeg opfatte på den måde, at der i hvert fald ikke er tale om en ligestilling. Og de skal have en daglig leder indtil videre – og kun indtil videre. Jeg synes nok, at der her er tale om så bløde formuleringer, at jeg har meget svært ved at tro, at fru Birthe Nielsen selv er af den opfattelse, at hun har vundet en større sejr.

Hun nævner også, at der er tale om en sejr med hensyn til byggeriet. Men jeg vil da gerne gøre fru Birthe Nielsen opmærksom på, at af bilag 16 fremgik det, at der ikke er tale om nogen sejr, men at ministeren allerede i

[Svend Erik Hovmand]

dette bilag havde givet tilsagn om ikke at gå i gang med noget byggeri foreløbig.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg gør opmærksom på, at en kort bemærkning ikke er et egentligt indlæg i debatten.

(Kort bemærkning).

Thorndahl (FP):

Fru Birthe Nielsen roser sig af det indgåede forlig, men hun gik stærkt imod de fire lovforslag ved første behandling. Det synes jeg er godt at konstatere. Jeg står med lovforslag nr. L 126, forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet. Det indgåede forlig har ikke ændret et ord eller et komma i dette lovforslag.

Jeg står også her med lovforslag nr. L 127, forslag til lov om statens overtagelse af Finsensinstituttet. Det indgåede forlig har ikke ændret et ord eller et komma i dette lovforslag.

Der er lovforslag nr. L 128, forslag til lov om de fysiurgiske hospitaler i Hornbæk og Hald. Det indgåede forlig har ikke ændret et ord eller et komma i dette lovforslag.

Jeg står her med lovforslag nr. L 129, forslag til lov om rigshospitalets styrelse. Det indgåede forlig har ikke ændret et ord eller et komma i dette lovforslag.

Forliget har overhovedet ikke ændret et ord eller et komma i noget af de fire lovforslag, så jeg vil godt sige hjertelig til lykke til fru Birthe Nielsen med det indgåede forlig. Jeg tror, at fru Birthe Nielsen gjorde sig selv, sit parti og de interesser, hun mener at varetage, en meget stor tjeneste ved at læse meget grundigt på dette betækningsbidrag, inden hun rådgiver sit parti ved afstemningen om ændringsforslagene her i dag. Jeg håber, at fru Birthe Nielsen kan bringe sin og sit partis afstemning i overensstemmelse med de synspunkter, hun mener at varetage her.

(Kort bemærkning).

Karen Thurøe Hansen (KF):

Jeg vil gerne have lov til at anholde fru Birthe Niensens udtalelser om det konservative folkeparti, der siges at have spillet for galleriet og brugt store armbevægelser. Jeg vil gerne direkte spørge fru Birthe Nielsen:

hvornår har det konservative folkeparti i denne sag spillet for galleriet og brugt store armbevægelser? Vi har under hele behandlingen stilfærdigt holdt på det, vi sagde ved første behandling. Jeg synes, det er meget forkert af fru Birthe Nielsen nu at bebrejde de konservative, at de har stået fast, men fru Birthe Nielsen har måske følt sig foranlediget til at stikke til de konservative på grund af sin egen skiften holdning.

(Kort bemærkning).

Flygaard (DR):

Jeg må nærmest opfatte fru Birthe Niensens indlæg derhen, at når argumentationen blev svagere, så hævdede man stemmen. Man kan i øvrigt undre sig over, at SF ikke i dette tilfælde vil have en klokkeren aftale.

(Kort bemærkning).

Birthe Nielsen (SF):

Nu skal vi ikke glemme, hvad det er, vi har til behandling i dag, selv om der foreligger fire lovforslag. Det, der foreløbig er aftalt med hensyn til selve lovforslaget, er, at det er udskudt til 1984. Det, vi foreløbig har til behandling i dag, er styrelsesloven for rigshospitalet, Finsen og Hornbæk. Og når det netop er taget sådan etapevis, hænger det sammen med, at det, vi har indgået aftale om, er, at man får lov til at trække vejret både på Finsen og i Hornbæk, og at der ikke sker nogen nedlæggelse. Der er ikke tale om nogen salamipolitik i dette, der er ikke nogen, der bliver sluset ind under rigshospitalet og langsomt nedlagt. Det fremgår af betækningsens første fire linjer, at det skal forelægges folketinget, hvis der skal ske ændringer.

Men når vi samtidig godt vil have, at sagen bliver forelagt netop i 1981-82, hænger det også sammen med, at det er nødvendigt, at man ser på de bygningsmæssige forhold, og her tænker jeg især på Hornbæk. Jeg finder det uansvarligt, at vi ikke tager det med ind i billedet, at både Hornbæk og selvfølgelig også Finsen har brug for bevillinger for at køre videre, og det vil sige, at man ikke bare flod kan slå ud med hånden, som nogle af de borgerlige partier gør her i dag, og sige: det er bare et spørgsmål om at sætte nogle ord ind, så har vi reddet hele den sag. Det er også noget med ansvarlighed, og for at fortsætte må der nogle midler til for Finsen og

[Brithe Nielsen]

Hornbæk, ellers er det et dårligt resultat, der kommer ud af det dér. Vi har sikret os i betænkningen, at man skal tage selve styrelsesloven med hensyn til Finsen og Hornbæk op til revision netop for at få sat penge på, så man kan køre fornuftigt videre; ellers går det bare ikke.

Jeg vil da godt sige til hr. Svend Erik Hovmand, at når han . . . . .

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg skal lige gøre opmærksom på, at der kun er to minutter til en kort bemærkning.

Dræbye (RV):

Selv om det ligger sådan, at de fremsatte lovforslag hverken omfatter udbygningen af Finseninstitutet eller af rigshospitalet, og selv om der ikke tages endelig stilling til Finseninstitutets og fysiurgisk hospitals fremtid, vil jeg alligevel komme med nogle generelle bemærkninger om hospitalsplanlægningen i hovedstadsområdet og om de planer, der har været for en udbygning af rigshospitalet med en overflytning af Finsen.

Alene de bygningsmæssige omkostninger ved denne udbygning, som skulle rumme Finseninstitutets nuværende funktioner, ville beløbe sig til små 500 mill. kr., hvortil kommer udgifter til inventar m.m. til et par hundrede millioner kroner, altså i alt en samlet investering på i hvert fald omkring 700 mill. kr. i 1979-priser. Meget tyder på – men derom er der ikke så sikker en viden – at den samlede investering ved en udbygning af Finseninstitutet på Strandboulevarden i fuld overensstemmelse med instituttets ønsker ikke ville blive meget billigere end dette beløb heller. Det forekommer ikke os meget sandsynligt, for ikke at sige, at det forekommer os usandsynligt, at der i de nærmeste år til sygehusudbygning i hovedstadsområdet vil blive afsat beløb af den størrelsesorden til netop disse formål. Vi ved jo godt – det fremgår også af spareplanerne for 1981 – at der netop i disse år sker en reduktion af investeringerne i sygehusvæsenet.

På rigshospitalet findes der i dag 165 såkaldt ubemandede senge, og det er senge, som man ikke har penge til at betjene på en fornuftig måde, og endelig er situationen den, at man efter de gennemførte besparelser for 1981 i Københavns amtskommune har

revideret udbygningsplanerne for sygehuset i Herlev, sådan at man tidligst kan regne med en ibrugtagning af den sidste etape i 1988.

Jeg tror, at man med dette som forudsætning må konstatere, at det er mere naturligt at søge de fysiske udbygningsproblemer løst med udgangspunkt i, at der vil være meget begrænsede beløb til rådighed, og at man derfor i videst mulig udstrækning også bliver nødt til at gøre brug af eksisterende faciliteter. Der bliver altså ikke foreløbig muligheder for at realisere de store planer, som har været på tale.

Derfor er jeg meget tilfreds med, at der som en del af den betænkning, som vi bl.a. behandler omkring disse fire lovforslag, indgår, at der i folketingsåret 1981–82 fremlægges en sådan plan for de statslige hospitaler i hovedstadsområdet, som må indebære en stillingtagen til, i hvor høj grad man vil anvende allerede eksisterende faciliteter i den videre sygehusplanlægning. Jeg tror altså, det er vigtigt at holde fast ved dette som forudsætning for den videre drøftelse af lovforslagene, for hvis man tager det udgangspunkt, at der inden for kort tid enten på Strandboulevarden eller på rigshospitalet ville være basis for investeringer af størrelsesordenen 500 mill. kr., kan man let komme til den konklusion, at så er det noget helt andet, sagen drejer sig om, når vi snakker styrelse og meget andet.

En anden væsentlig forudsætning for lovforslagene har været forhandlingerne med de kommunale organisationer, og det er ikke, fordi vi er særlig glade for kommunale organisationers indflydelse på områder, hvor de måske ikke har så meget at gøre, men har en tendens til at brede sig. På den anden side er det åbenbart, at der på grund af hidtidige dispositioner i hovedstadsområdet er opstået nogle sygehusplanlægningsproblemer, som integrerer statslige og kommunale sygehuse på en sådan måde, at forhandlinger er nødvendige. Derfor mener jeg også, at det er fornuftigt at sige som forudsætning, at disse forhandlingers resultat så vidt muligt skal respekteres.

Jeg bemærkede også, at hr. Svend Erik Hovmand lagde vægt på, at disse forhandlinger skulle respekteres. Så kan man måske sige, at det var lidt underligt, at hr. Svend Erik Hovmand over for udvalget i hvert fald præsenterede et ændringsforslag, som faktisk

[Dræbye]

brød med disse aftaler, men det er måske et udtryk for hr. Svend Erik Hovmands lidt vaklende tilslutning til aftalerne med de kommunale organisationer.

Jeg synes, der kan være grund til at pege på, at der er en væsentlig forskel mellem det betækningsbidrag, som ministeren og de fire partier er fælles om, og så de ændringsforslag, som stilles af andre partier. Der er en fælles direktion for de tre hospitaler i betækningsflertallet, mens ændringsforslagsstillerne alene regner med en fælles bestyrelse. Det er en klar forskel, og den skal jeg ikke springe uden om.

Men så siger man fra forslagsstillerne – det har både hr. Thorndahl og hr. Svend Erik Hovmand gjort – at der ikke er ændret et komma i lovforslaget, og dermed er der ikke opnået nogen resultater. Hr. Svend Erik Hovmand sagde: man skal ikke lovgive ved hjælp af bemærkninger. Ja men hvis man nu læser lovforslaget – og jeg snakker om styrelseslovens § 5 – indeholder det netop en bemyndigelse til undervisningsministeren til ved hjælp af bekendtgørelser at fastlægge nærmere regler for hospitalernes styrelse. Og når man nu i øvrigt mener, at denne bekendtgørelse skal have en bestemt udformning, er det folketingets helt sædvanlige måde at udtrykke sig på i betækningsform.

Jeg har ikke været her så længe, men det har jeg dog lært, at hvis man vil styre indholdet af en bekendtgørelse, så er dette en meget effektiv og fornuftig metode, og derfor er det, sagt ligeud, det rene vrøvl, at der ikke er foretaget ændringer i det oprindelige oplæg. Der er lagt nogle bindinger på med hensyn til, hvorledes ministeren kan foretage udformningen af den bekendtgørelse, som er fastlagt i lovforslagets § 5. Det er bindinger, som ministeren har accepteret, og det er vi taknemlige for. Det er bl. a. en forudsætning for, at der var et flertal. Men det er bestemt ikke uvæsentlige bindinger for det fremtidige arbejde.

Det, der er det vigtige i selvstændigheden for hospitalerne, er efter vores mening de tre ting, som indgår i aftalen, og som er udtrykt i betænkningen. Det er præcisering af nogle dispositionsregler for hospitalsafdelinger, som fastlægger ret til selvstændige dispositioner, selvstændigt ansvar. Det er for det andet fastlæggelse af en specifikation i et budget, sådan at man også ved, hvilke penge man

arbejder med. Og det er for det tredje en fastlæggelse af en ret til at have en administrativ ledelse, som man kan arbejde med. Det synes jeg er særdeles fornuftigt udtrykt, og det er klart, at det bygger – i det omfang det ikke er styret ved formulering af betænkning – på en tillid til, at undervisningsministeren er klar over, hvad denne betækningsforudsætninger er, og i øvrigt også er klar over, at hvis den ikke overholdes, er der et flertal i folketinget, som kan præcisere dem.

Så skal jeg endelig sige til hr. Svend Erik Hovmand, som nu også tog udtrykket spil for galleriet i sin mund, at det har undret mig usigeligt, at hr. Svend Erik Hovmand vil tillade sig det, al den stund der, hvis man går tilbage til hr. Svend Erik Hovmands tale ved første behandling, ikke med ét eneste ord er nævnt spørgsmålet om selvstændighed for hverken fysiurgisk hospital eller Finseninstitutet. Disse hospitalers selvstændighed har hr. Svend Erik Hovmand end ikke omtalt ved førstebehandlingen her i salen. Det, der var hans problem, var, hvad der skulle ske, hvis der blev strejke på rigshospitalet og man havde sluttet Finseninstitutet sammen med rigshospitalet, og hvad skulle der ske med organisationernes indflydelse, hvis man foretog en sådan sammenlægning? Men der stod intet om, at hr. Svend Erik Hovmand havde en særlig interesse i hospitalernes selvstændighed. Det er noget, der er dukket op senere.

(Kort bemærkning).

Thorndahl (FP):

Jeg tager ordet for at få opklaret, hvad der ligger af bindinger i forliget. Nu sagde hr. Dræbye, at der lå bindinger i forliget. Den centrale oplysning i forligsteksten – den er citeret før, men jeg vil godt citere den igen – lyder:

»Det vil kunne være hensigtsmæssigt, at der på de afdelinger, der overføres til rigshospitalets regie, indtil videre er en daglig leder (inspektør). Personale på Strandboulevarden og i Hornbæk vil herigennem på selve området få en direkte adgang til ledelsen.«

Så vidt jeg kan læse, er der i hvert fald to, men muligvis tre forbehold i denne sætning. Jeg vil gerne bede hr. Dræbye, der her oplyste, at der lå bindinger i forliget, præcist fortælle folketinget, hvad der juridisk og faktisk

[Thorndahl]

er den reelle binding i denne formulering, som jeg forstår at hr. Dræbye selv har været med til at tilvejebringe.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg bliver nødt til at sige to ting til hr. Dræbye. For det første, at det er muligt, at ordet selvstændighed ikke indgik i min ordførertale ved første behandling, men det er i hvert fald hævet over enhver tvivl, at min ordførertale var en klar afstandtagen fra det forslag, som vi blev præsenteret for, og det vil hr. Dræbye kunne overbevise sig om ved at læse ordførertalen igennem.

Det andet, som jeg synes det er vigtigt at understrege – og dér tror jeg nok at hr. Dræbye og jeg er enige – er, at der er grund til at vise respekt for indgåede aftaler i en meget vid udstrækning. Men jeg føler stadig væk, at hr. Dræbyes gamle partifælle Hørups ord om, at ingen er over og ingen ved siden af folketinget, stadig væk har gyldighed. Vi skal selvfølgelig respektere alt det arbejde, der er gjort i de kommunale organisationer, men det betyder ikke, at vi ikke må ændre et komma. Vi har ændret nogle få procent for at sikre en selvstændighed, som vi har fundet afgørende.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Jeg skal kort sige til hr. Thorndahl, at juridiske bindinger er for mig helt uinteressante. Det, der er det afgørende, er, at der ligger en klar politisk binding i de formuleringer, der er tale om her på de tre områder, som jeg omtalte, og det var også den argumentation, jeg anvendte, hvis hr. Thorndahl hørte efter. Jeg sagde udtrykkeligt med henvisning til, hvordan flertalsforholdene i folketinget var, at det drejede sig om, at man skulle administrere aftalen i den ånd, den var lavet.

Men så skal jeg lige sige til hr. Svend Erik Hovmand, at det hjælper altså ikke noget, at han ikke rigtig kan huske sin egen ordførertale fra første behandling. Der var ikke tale om, at hr. Svend Erik Hovmand lagde klar afstand til de forslag, sådan som han udtrykte det nu. Han sagde, at han ville betragte det med en sund skepsis, og uanset at man altid kan have forskellige opfattelser af det

danske sprog, mener jeg måske nok, at man kan påstå, at »klar afstand« er stærkere og mere afstandtagende end »sund skepsis«.

Tyroll (VS):

Situationen ved første behandling var jo den, at der var udbredt modstand mod udformningen af disse lovforslag. Regeringen havde helt klart ikke noget flertal for en gennemførelse af forslagene i deres nuværende udformning. Samtidig markerede såvel personale som patienter stor modstand mod forslagene. De ønsker såvel Finseninstitutet som Hornbæk bevaret. Bevaringen er selvfølgelig ensbetydende med en reovering af bygningerne og sikring af midler til dette. Der lægges vægt på at bevare de nuværende rammer, rammer, der gør, at instituttet ikke er stort og uoverskueligt som de mammuthospitaler, der bygges i dag, og som netop hospitalsplanerne i hovedstadsområdet er baseret på.

Desuden er der på Finseninstitutet bedre normeringer end på andre hospitaler – endnu, må man nok tilføje. Derfor fungerer personale og patienter langt bedre sammen end andre steder, hvor personalet i højere grad stresser af sted. Det er langt bedre for patienterne at være på Finseninstitutet end på andre hospitaler. Det har patienterne klart givet udtryk for.

På trods af disse forhold forsøger regeringen at komme så langt som muligt med de oprindelige lovforslag. Ikke én eneste ændring er der lagt op til i lovforslagene. Der indflettes nogle vage hensigtserklæringer i betænkningen, og de er helt utilstrækkelige efter VS' mening til at sikre patienternes og personalets interesser. En tilfredsstillende ordning ud fra de nuværende forhold må i det mindste betyde, at Finsen og Hornbæk får egne bestyrelser og ligeledes kommer til at optræde selvstændigt på finansloven.

Hermed er VS godt nok ikke tilfreds, men vi ser i øjnene, at vi ikke kan komme igennem med at skabe egentlige muligheder for at gøre institutionerne bruger- og personalestyret. Dertil har de faglige organisationer ikke taget sundhedspolitikken tilstrækkelig alvorligt. Men trods alt mener vi, at det med egen bestyrelse og eget budget vil blive vanskeligere for bureaukraterne her, der er tilhængere af mammuthospitalerne, at gennemføre deres forehavender.

[Tyrol]

Det fremgår jo af betænkningen, hvor luftige tilsagn ministrene har givet. Der skal gives rammer. Hvilke rammer er det så? Der skal gives rammer for bestyrelsens fastsættelse af dispositionsregler for rigshospitalet. Det drejer sig om en bestyrelse, der har en stor islæt af de kræfter, der står bag grovskitsen for ordningen af hospitalsvæsenet i København. Det er tilhængere af mammuthospitalet, de kræfter, der har lagt op til en lang række nedlæggelser af de mindre hospitaler for bedre at kunne udnytte mammuthospitalets kapacitet.

Såvel ved prioriteringsdebatten i folketingssamlingen 1977-78 som ved denne folketingssamlings debat om sygehuspolitikken har jeg fremført mit partis kritik af denne sundhedspolitik, som jo har indenrigsministeriets godkendelse. Jeg skal ikke gentage disse kritikpunkter her, men henvise til de nævnte debatter i Folketingstidende. Det, at disse luftige hensigtserklæringer skal endeligt udformes under kraftig medvirken af de kræfter, der står bag en efter vores mening helt fejlagtig prioritering i sundhedspolitikken, forstærker imidlertid vores overbevisning om, at betænkningens indhold er ganske utilstrækkeligt til en sikring af Finseninstitutets videre eksistens.

Det siges videre, stadig ret så luftigt, at der skal kunne gives specifikationer af, hvorledes det samlede budget for rigshospitalet er fordelt, f. eks. hvor stor en del af budgettet der kan henføres til Finseninstitutet. En dør holdes altså på klem, men med mulighed for, at den smækkes i. Der er ingen bindende formulering i dette. Der står kun, at der skal kunne gives specifikationer, men ikke, at de skal gives.

Hvilke garantier er der for, at dette ikke fører til et angreb på de nuværende normeringsforhold på Finseninstitutet? At det ikke fører til forringelser på linje med de forhold, der eksisterer på rigshospitalet, og som udsættes for yderligere angreb? Hvilke garantier er der til personalet, for at disse vage hensigtserklæringer kan sikre mod flytning af funktioner fra Finsen til andre hospitaler imod personalets og patienternes ønsker og interesser? Hvad med f. eks. hudafdelingen, og hvad med retningen af andre funktioner?

Alle hensigter formuleret i disse lovforslag og deres bemærkninger er opretholdt uændret og lægger således mere op til sådanne

overflytningsaktiviteter end til at forhindre det. Nej, det er ikke tilstrækkelige garantier, der er lagt op til i disse bemærkninger i betænkningen.

Jeg lagde mærke til, at der øjensynlig også var forskel på, hvordan de parter, der indgår i aftalen og står bag ved dette betænkningssbidrag, tolker det, der foreligger. Der bliver sagt for fru Birthe Nielsens vedkommende, at der her er tale om, at de ændringsforslag, der skal til afstemning her i dag, indeholder nøjagtig det samme som det, der ligger i betænkningssbidraget, mens vi hører for de radikales vedkommende, at disse ændringsforslag er i strid med de aftaler, der er indgået med kommunerne, og således kan der ikke være tale om en identitet. Der er i hvert fald meningsforskelle her, så det kunne være godt at få opklaret, hvad der ligger i disse meningsforskelle.

Der blev også sagt fra fru Birthe Nielsens side, at når der skal foretages ændringer, skal de forelægges folketinget. Jeg vil gerne høre nøjagtigt, hvilke ændringer der skal forelægges folketinget. Hvad er det, der er givet tilsagn om? Det vil jeg selvfølgelig også gerne have at ministrene svarer på. Hvad er det for nogle ændringer, der i givet fald skal forlægges her i folketinget? Jeg tror ikke, de er særlig omfattende ud fra det, der ligger i teksten her for øjeblikket, men VS mener altså, at Hornbæk og Finsen skal have egne bestyrelser og egne budgetposter på finansloven som et mindstemål af sikring. Dette er desværre heller ikke indeholdt i de ændringsforslag, som det borgerlige mindretal har stillet. Disse ændringsforslag sikrer måske nok nogle ændringer i udformningen af lovene i forlængelse af de hensigter, der ligger i betænkningssbidraget fra regeringen, men man går ikke videre.

I konsekvens af denne utilstrækkelighed ønsker VS ikke at medvirke til illusionsmageri, heller ikke omkring disse forslag, men vil undlade at stemme til disse ændringsforslag.

Der er blevet argumenteret for en fælles bestyrelse med, at en sådan vil kunne sikre et samarbejde mellem de forskellige hospitaler, at samspilsmulighederne vil blive langt større. Vi finder, at dette er en skinargumentation, og kan ikke se, hvordan en fælles bestyrelse skulle have disse formidlingsmuligheder i sig. Et samarbejde kan og bør sikres gennem forskellige samarbejdsorganer hospita-

[Tyroll]

lerne imellem, det er klart, men vi kan ikke se, at den fælles bestyrelse kan indtage denne rolle.

Det er også klart, at et flertal vil sikre, at disse lovforslag bliver sikret en vedtagelse uændret. Lovforslag nr. L 129 om rigshospitalets styrelse skal komplettere den grovskitse for hospitalsordningen i København, som VS er modstander af, og det går altså ud over Finsen og Hornbæk. Det er selvfølgelig rigtigt, at der er opnået tilsagn om, at der vil blive fremlagt alternative muligheder, når der skal tages stilling til de fysiske rammer i en senere samling, men det er udtrykkeligt kun de fysiske rammer og ikke det omfattende, som jeg synes fru Birthe Nielsen lægger op til her. Jeg vil gerne igen spørge ministrene, om der er tale om mere end de fysiske rammer, når man skal vurdere indholdet af det betænkingsbidrag, der foreligger. VS vil stemme imod lovforslag nr. L 129 ved tredje behandling.

Den nyordning af sygehusvæsenet, som ministrene har opnået aftale om med de kommunale organisationer, indeholder jo en del om betalings- og visitationsordninger. Det er ret talende for det kapitalistiske samfunds funktion, at samarbejdet mellem hospitalsvæsenet inden for forskellige amter knyttes så meget til betalingsordningerne, som det er tilfældet i disse lovforslag.

Der lægges overordentlig stor vægt på de bevilgende myndigheders afgørende indflydelse. For at sikre denne indflydelse skal der ved hjælp af forslaget til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet foretages ændringer, der især går ud over visitationsordningen. Den adgang til fri visitation, som blev indført i 1975, fjernes nu igen. Der stilles nu krav om, at sygehusvæsenet i bopælskommunen skal give sit samtykke til behandling på hospitaler uden for bopælskommunen. Det skal ikke længere være muligt for patienter sammen med deres læge at vælge behandling på et hospital uden for bopælskommunen. Der er tale om en væsentlig ændring i brugernes vilkår. Der kan være mange årsager til et ønske om behandling et andet sted, herunder spørgsmålet om tillidsforholdet til det lokale hospitalsvæsens ekspertise.

VS vil ikke medvirke til denne forringelse for brugerne, der nøje hænger sammen med ændringerne i betalingsordningen. Jeg skal

derfor meddele, at VS stemmer imod lovforslag nr. L 126.

VS finder det klart ønskeligt, at staten overtager driften af de forskellige privatrejede sygehuse. De dele af lovforslag nr. L 127 og L 128, der går ud på statsovertagelse, kan VS således gå ind for. Så vidt, så godt.

Når det derimod drejer sig om de indeholdte betingelser for personales ansættelse under staten, opstilles der nogle betingelser, som VS ikke kan stemme for. Det hedder således i begge forslag, at de ansatte er pligtige at underkaste sig de forandringer i tjenesteforretningernes omfang og beskaffenhed, som er en følge af opgaveomlægningen. Hermed sættes de faglige spilleregler ud af kraft. Personalet og dets organisationer fratages forhandlings- og aktionsmuligheder.

Det er den socialdemokratiske regering jo så vant til at gøre uden den mindste blinken eller rysten på hånden. Men det er altså ikke noget, VS på noget tidspunkt kan medvirke til. Denne del af lovforslagene tynger så meget, at det alene kunne begrunde, at vi stemmer imod dem. Da vi imidlertid ønsker at markere vores tilslutning til, at hospitalsvæsenet og sundhedsvæsenet i det hele taget drives af det offentlige, skal vi undlade at stemme om disse lovforslag, nr. L 127 og L 128, ved tredjebehandlingen.

Jeg finder, at det er væsentligt for den videre behandling, at vi får klart markeret fra ministrenes side, om ministrene står bag ved det, som fru Birthe Nielsen har givet udtryk for her med hensyn til omfanget af, hvad der skal forelægges for folketinget, hvis der sker ændringer, og i det hele taget de udtalelser, der er kommet fra fru Birthe Niensens side. Jeg lagde mærke til, at fru Birthe Nielsen i starten af sit indlæg lagde vægt på, at SF mente, at der skulle sikres selvstændighed, en selvstændig ledelse, en selvstændig bestyrelse, eget budget osv. Jeg kan ikke se, at den aftale, man har med regeringen, hvad den så måtte indeholde, sikrer disse ting.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti gav også ved første behandling udtryk for, at vi i princippet er enige i, at vi skal bevare de mindre hospitaler og de mindre enheder i øvrigt, idet vi mener, at der er ting og forhold, der er bedre for patienterne og personalet på de mindre

[Steffensen]

institutioner end på de store. Jeg kan sige, at det er det, vi netop mener der sker ved dette. Vi er ikke tilhængere af, at kæmpestore hospitaler skal udbygges på bekostning af små. Ja men det er vores opfattelse, at det netop er det, der forhindres ved dette.

Hr. Svend Erik Hovmand spørger: hvad betyder det »indtil videre«, der står i betænkningen? Dertil må man sige, at det betyder, at vi i 1981 som allerede nævnt skal have forelagt en plan i dette folketing angående renoveringen og udbygningen af hele hospitaletsvæsenet her i København. Når kristeligt folkeparti er enigt i betækningsbidraget, så er det, fordi vi mener, at disse ting er sikret indtil da, og så bliver det jo nødvendigt på det tidspunkt at tage stilling til de videre planer.

Hvis de bemærkninger, fru Karen Thurø Hansen gjorde, om, at der var partier, der havde skiftet heste i vadedstedet, er møntet på kristeligt folkeparti, så må jeg sige, at jeg finder altså, at det, vi står over for her i dag, netop er det, vi har mulighed for at opnå nu. Vi er nok alle enige om, at de mange ressourcer, der er, vil vi gerne have fordelt på den bedst mulige måde, hvorfor det da også må være rigtigt, at der er en fælles bestyrelse for de selvstændige institutioner. Under bestyrelsen er der en fælles direktion, og de enkelte hospitaler, såvel rigshospitalet som fysiurgisk hospital i Hornbæk og Finseninstitutet, har direkte adgang til denne direktion.

Jeg mener, at det, vi står over for i dag, absolut er en bevarelse af de selvstændige hospitaler, de selvstændige mindre enheder, under en fælles administration for at få ressourcerne fordelt bedst muligt. Derfor undrer jeg mig noget over venstres og det konservative folkepartis holdning, idet jeg mener, at det rent principielle om udbygningen kommer på et senere tidspunkt.

Det har været vigtigt for kristeligt folkeparti, og det er lykkedes at få fastholdt dette i betænkningen, at såvel Finsen som Hornbæk har ret til selvstændige dispositioner og har et selvstændigt ansvar. Ligeledes er det vigtigt, at det på finansloven skal oplyses, hvor stor en del af budgettet der hører til Finseninstitutet. Det er endvidere klart fastslået i betænkningen, at Finsen fortsat skal have en daglig leder, en inspektør, som de har det i dag, så at personalet har direkte adgang til ledelsen.

For kristeligt folkeparti er det helt afgørende, at denne selvstændighed er sikret, og det mener vi altså er tilfældet, indtil vi skal have planerne op til endelig vedtagelse med hensyn til perspektiverne for det fremtidige virke i sygehusvæsenet i København.

Jeg vil godt sige, at undervisningsministeren jo har ændret betænkningen for at få et flertal bag den, og det anerkender vi. Når man spørger fra forskellig side, hvor vi har garantier for, eller om vi har tiltro til, at disse hensigserklæringer vil blive overholdt, så vil jeg ganske enkelt sige, at kristeligt folkeparti har tiltro til såvel undervisningsministerens som indenrigsministerens ord. Vi går derfor gerne ind for lovforslagene med de ting, som står i betænkningen, som vi har givet tilsagn om at støtte.

Hvad angår Hald, vil jeg blot sige, at der jo er fundet en løsning, som også de amtskommunale myndigheder i Viborg amt er tilfredse med. Derfor kan vi støtte det.

Flygaard (DR):

Fra første begyndelse under behandlingen af disse 4 lovforslag har retsforbundet klart tilkendegivet et ønske om at bevare hospitalernes selvstændighed. Vi har særlig stærkt trukket synspunktet om bevarelsen af Finseninstitutet frem som noget centralt. Det er afgørende for retsforbundet, at man her får 3 hospitaler med selvstændigt budget, med en selvstændig ledelse og et selvstændigt ansvar. Vi anlægger disse synspunkter ud fra et centralt synspunkt. Vi tror for Finseninstitutets vedkommende, at både kræftforskningen og -behandlingen bedst vil blive tilgodeset ved en sådan ordning. Endelig tror vi, at det ud fra et internationalt synspunkt, også ud fra den store internationale anerkendelse, som Finseninstitutet nyder, er bedst at bevare den nuværende ordning. Men det er selvfølgelig kun et sekundært argument.

Vi tror ikke på, at de bemærkninger, der er i betænkningen, er tilstrækkelige til at sikre den selvstændighed, som vi i hvert fald ønsker. Hvis det rent faktisk skulle blive tilfældet, så står vi i hvert fald uforstående over for, at man ikke lige så godt direkte kan lovfæste det fremfor at have det stående som et betækningsbidrag. Det er på den baggrund, man skal se det, at retsforbundet sammen med en række andre partier er forslags-

[Flygaard]

stiller til en række ændringsforslag, hvis centrale mål simpelt hen er at bevare de 3 hospitalers selvstændighed.

Vi lægger afgørende vægt på, at det er folketinget og kun folketinget, der i sidste instans har den besluttende myndighed. Men selvfølgelig vil vi da godt respektere de aftaler, der i forvejen er indgået, i videst muligt omfang, at forstå på den måde, at vi ikke vil føle os bundet til at skulle respektere nogle aftaler med det til følge, at vi ikke kan få gennemført det, som vi synes er rigtigt i den foreliggende sag. Det må være således, at hvis der kan skaffes et andet flertal herinde for disse lovforslag, ja, så må aftalerne ikke være mere bindende, end at man er nødt til at gå ud og genforhandle dem. Jeg må da også forudsætte, at man har forhandlet på de vilkår, at man ikke på forhånd har bundet sig, således at der kan opstå ansvarsproblemer i den forbindelse.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Indenrigsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg skal på dette sene tidspunkt af dagen ikke gøre mange bemærkninger om de dele af lovforslagene, som henhører under mit område.

Hr. Svend Erik Hovmand stillede et spørgsmål, nemlig om det var under overvejelse at ændre betalingsprocedurerne for særlig kostbare hospitalsbehandlinger, og jeg forstod bl. a., om det var under overvejelse at lade visse særlig kostbare hospitalsbehandlinger være en statsudgift.

Så vidt jeg erindrer, er alle hospitalsudgifter i dag amtskommunale udgifter. Vi har jo i folketinget igennem flere år afviklet en række særlige statsafdelinger og statstilskud til specialafdelinger. Det gælder eksempelvis de ortopædiske sengeafdelinger, det gælder fødselsanstalten i Århus og tilsvarende særlige behandlingsafdelinger. Der er altså i stigende grad i enighed i folketinget truffet beslutning om at afvikle sådanne særlige statslige særbetalinger inden for sygehusvæsenet. Det ville derfor være en tilbagevendende til de statslige særbetalinger inden for sygehusområdet, som vi helt forlader med den betalingsordning, der indgår i lovforslagene, og som alle – sådan har jeg forstået det med en enkelt undtagelse – har tilsluttet sig igen i dag, hvis man

gør betalingen for særlig kostbare hospitalsbehandlinger til en statsopgave.

Jeg vil gerne erindre om i forbindelse med diskussionen om selvstændighed for de mindre hospitaler, der indgår i komplekset, at Finseninstitutet er en stiftelse, men den ledes af en direktion på 4 medlemmer, der udnævnes af indenrigsministeren, de to ganske vist i praksis efter indstilling fra Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse. Jeg vil også erindre om, at de to øvrige hospitaler, nemlig Hornbæk og Hald, i øjeblikket ejes og drives af Samfundet og Hjemmet for Vanføre, der ikke ønsker at drive de to hospitaler videre. Det er bare til erindring i forbindelse med diskussionen om selvstændighed. Selvstændige, det er rigtigt, men i al fald ikke selvstændige og uafhængige i forhold til staten. Det er helt sikkert.

Hr. Svend Erik Hovmand talte meget om den modernisering og udbygning af det statslige sygehusvæsen, som ikke er på dagsordenen, om de ca. $\frac{3}{4}$ mia kr., som man næsten skulle tro man kunne undgå at investere, hvis man følger venstres forslag og tankegang. Hr. Svend Erik Hovmand talte også om, at en sådan udbygning rimer dårligt med overskuddet af sengepladser i hovedstadsområdet. Jeg skal ikke gøre mange bemærkninger i anledning af den del af indlægget, men gentage, hvad der er sagt så mange gange, nemlig at der under alle omstændigheder skal investeres meget betydelige summer i det statslige sygehusvæsen, stort set de samme summer, om man vælger den ene eller den anden af de lægeligt eller på anden måde acceptable udbygningsplaner.

Jeg vil gerne gentage, hvad der er sagt ved så mange tidligere lejligheder, at det er klart, at slutresultatet ikke kan blive et overskud af hospitalspladser, det vil sige udbud af hospitalspladser i hovedstadsområdet, som er ude af trit med behovet.

Så har jeg kun en afsluttende bemærkning, og det er i anledning af, hvad især hr. Thorndahl, men også andre, har sagt. Det er jo egentlig fantastisk at høre hr. Thorndahl f. eks. sige, at lovforslagene viser, at det er organisationerne, der bestemmer, og ikke folketinget, at der ikke er ændret i det, der er aftalt med de kommunale organisationer, det er et diktat fra de kommunale organisationer, man følger. Ja, når man tager i betragtning, at de kommunale organisationer overhovedet

[Indenrigsministeren]

ikke har været inde i drøftelserne, hverken før eller efter fremsættelsen af forslagene – disse forslag vedkommer overhovedet ikke de kommunale organisationer – så er det egentlig fantastisk at høre. Sagerne er drøftet med sygehusejerne, med de tre amtsråd i hovedstadsområdet, med Københavns og Frederiksberg kommuner og med nogle jyske amtsråd for så vidt angår Hald. Og så har det været drøftet med det sygehusplanlægningsorgan, som folketinget har besluttet at nedsætte for hovedstadsområdet, nemlig hovedstadsrådet. Det er de folkevalgte organer, der har ansvaret over for vælgerne for hver deres del af sygehusvæsenet, man har forhandlet med, for det skal man. Og så er det altså efter hr. Thorndahls helt fantastiske opfattelse af tingene de kommunale organisationer, der har siddet og bestemt, og så har folketinget bare fulgt det, bare været et gummistempel. Det er egentlig lidt beskæmmende, at man ikke har læst og forstået, hvad det drejer sig om, noget bedre end det, disse udtalelser giver udtryk for.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Hr. Svend Erik Hovmand sagde for lidt siden i en kort replik, at hans tale ved førstebehandlingen af disse lovforslag var en klar afstandtagen fra forslaget om en styrelseslov for rigshospitalet. Det vil jeg da ikke vove at bestride, når hr. Svend Erik Hovmand siger det, men jeg kunne godt tænke mig at vide, hvad hr. Enggaard, hr. Christophersen, hr. Niels Anker Kofoed, hr. Arne Christiansen, hr. Ivar Hansen og fru Nathalie Lind egentlig mener om den sag.

Sagen er, at det forslag, jeg har lagt på folketingets bord, til punkt og prikke er et resultat af den styringsgrupperapport, som SV-regeringen i vinteren 1978–79 meget grundigt bearbejdede og endte med at vedtage. Derfor vækker det altså, i hvert fald i mit sind, en vis forundring at høre, at venstres gruppe nu tager klart afstand fra forslaget.

Fru Karen Thurøe Hansen beskrev, at der havde været en rolig arbejdsgang i udvalget, og så havde der i de sidste uger været hektisk aktivitet omkring lovforslagene, og jeg opfattede, at det var en negativ ting, at der havde været det. Jeg vil sige, at det da ikke kan undre nogen, at der har været aktivitet omkring disse forslag i et forsøg på at samle et flertal

om dem. Alle ved, at gennemførelsen af disse forslag er forudsætningen for at få bragt sygehusplanlægningen i hovedstadsområdet på plads, og det må dog for enhver politiker, der har fulgt udviklingen i sygehusplanlægningen i København, i hovedstadsområdet, være en klar forpligtelse at medvirke til, at der bliver skabt orden omkring disse ting. Jeg vil snarere sige, at jeg synes, det havde været uansvarligt, hvis man ikke havde udvist en aktivitet for at få bragt forslagene frem til anden og tredje behandling inden folketingssamlingens slutning.

Vedrørende ændringsforslagene, der er stillet, skal jeg sige, at de egentlig mest minder mig om et forsøg på både at blæse og have mel i munden. Samordningen af statens sygehusdrift i hovedstadsområdet sikres efter min opfattelse bedst gennem en sammenlægning af de tre hospitaler under en fælles bestyrelse og direktion, sådan som det er foreslået i lovforslaget. Der er intet grundlag for i hovedstadsområdet administrativt at opretholde tre statslige sygehuse med administrative skodder imellem sig. Skal bestyrelsen have mulighed for at samordne rigshospitalets samarbejde med det øvrige sygehusvæsen i hovedstadsområdet, så må bestyrelsen kunne gennemføre de overordnede dispositioner og sikre en ensartet administrativ gennemførelse af dispositionerne.

Jeg vil da godt føje til, at jeg er lydhør over for den tankegang, der ligger bag mindretallets ændringsforslag. Jeg finder imidlertid, at lovforslaget og bemærkningerne til lovforslaget vil sikre, at der fastsættes sådanne dispositionsregler, at der er skabt den nødvendige garanti for, at der bliver mulighed for at leve inden for rammerne af rigshospitalets styrelseslov. Dispositionsbestemmelserne skal konkretisere de nærmere regler for ansvarsfordelingen mellem bestyrelsen, direktionen og funktionschefer og andre bevillingsansvarlige ledere, herunder de enkelte hospitalsafdelingers ret til selvstændige dispositioner og et selvstændigt ansvar.

På denne baggrund må jeg derfor afvise ændringsforslagene.

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg allerførst over for hr. Dræbye, som omtalte min ordførertale under første behandling, henvise til de indledende bemærk-

[Svend Erik Hovmand]

ninger, jeg gjorde om den lovpakke, som vi kunne opfatte at det skulle være på det tidspunkt. Her siger jeg meget klart, at vi fra venstres side må tage et stort forbehold over for pakken og dens indhold.

Apropos ordførertaler ved første behandling er det jo interessant at læse hr. Dræbyes ordførertale. Hvad siges der her om Finsen? Det siges, at vi i det radikale venstre generelt er meget skeptiske over for den tankegang, at man forbedrer institutioners effektivitet og driftsomstændigheder ved at gøre dem større og større og ved at centralisere beslutningerne relativt meget. Derfor er vi også umiddelbart meget betænkelige ved dette forslag. Jeg tror nok, at hr. Dræbye vil erkende, at det resultat, som hr. Dræbye frygtede, netop er det, han nu har opnået.

Må jeg sige til fru Birthe Nielsen, at jeg efterlyser stadig væk: hvor står ordet selvstændighed? Hvor står der noget om ligestilling? Jeg kan ikke finde disse ord. Jeg kan tværtimod finde en række andre bemærkninger, som stærkt tyder på, at der er tale om underafdelinger under rigshospitalet.

Disse bemærkninger bekræftes af de udtalelser, undervisningsministeren just er kommet med. Hvad er det, ministeren siger? Så vidt jeg kunne nå at skrive det ned, var det noget i retning af, at der er ingen basis for, at de statslige hospitaler skal have administrative skodder imellem sig inden for hovedstadsområdet. Der er tværtimod tale om, at de skal have en bestyrelse, og at de skal have en direktion, og det er direktionen for rigshospitalet, der skal stå for styringen af disse statslige hospitaler.

Nu vil jeg gerne høre, hvad det egentlig er, forligspartierne er blevet enige om. Jeg vil gerne høre ministeren klart tilkendegive, om hun er enig med fru Birthe Nielsen i, at disse hospitaler får fuldstændig selvstændighed, at de får fuldstændig ligestilling, med de bemærkninger, ministeren har gjort til disse lovforslag.

Jeg vil gerne sige indenrigsministeren tak for den belæring, jeg fik af ham. Jeg erkender klart, at der er grund til at sige tak, og der er også grund til at sige, at jeg fik en nødvendig belæring på det område, som drejede sig om særordninger med hensyn til betaling.

Det er rigtigt, når jeg nu tænker nærmere efter, at vi har bevæget os i den retning, som

ministeren skitserer, og det er rigtigt, at vi har været og fortsat er positive over for denne udvikling. Jeg må indrømme, at jeg fortsat ikke er hundrede procent overbevist om, at vi i enhver situation hundrede procent konsekvent skal gennemføre det, når det drejer sig om meget, meget kostbare sygdomstilfælde som f. eks. blødere, der kan koste millionbeløb. Hvis man forestillede sig, at et enkelt amt havde særlig mange af den slags sygdomstilfælde, så ville det jo betyde en overordentlig stor økonomisk belætning. Men nu vel, lad den sag ligge, i hvert tilfælde indtil videre.

Ministeren siger også, at det koster stort set det samme, om man udbygger rigshospitalet eller bygger et nyt hospital i nærheden af rigshospitalet eller udbygger Finsen. Ja, det gør det måske, hvis man tager de gamle forudsætninger frem, men jeg tror, alle i dag erkender, at en tilfredsstillende udbygning med et cancercenter placeret på Finsen ikke nødvendigvis behøver at være af en økonomisk størrelsesorden som den, der er lagt op til ved bygning af et nyt, stort hospital.

Jeg vil gerne på denne baggrund og på baggrund af de bemærkninger, der i øvrigt er faldet, endnu en gang appellere, måske ikke til fru Birthe Nielsen, men så til SFs øvrige folketingsgruppe. Jeg tror, at der i SFs øvrige folketingsgruppe og ikke mindst hos fru Ingerlise Koefoed, som jo sidder i kommunaludvalget og har haft lejlighed til tæt at følge denne sag, er en betydelig grad af tvivl, når det drejer sig om den såkaldte selvstændighed.

Jeg tvivler på, at der i SFs folketingsgruppe er en varm tilslutning til disse hensigtserklæringer, som jeg ikke giver ret meget for. Vælg nu den rigtige vare, og stem for de forslag, som alle er enige om giver større sikkerhed! Og endnu en gang: jeg håber meget, at undervisningsministeren klart tilkendegiver, om hun er enig i fru Birthe Niensens fortolkning af forliget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Helmar Sørensen, der opfordrede venstre og konservative til at komme til fornuft, at vi sandelig er ved vores fornufts fulde brug, idet vi har stillet nogle ændringsforslag og appelleret til flertallet

[Karen Thuroe Hansen]

om, at de skulle komme til fornuft og stemme for vore ændringsforslag.

Vi har ganske vist været her i salen ca. 10 timer i dag, men endnu tror jeg godt, jeg kan tænke så klart, at jeg erindrer fru Birthe Nielsens tale ved første behandling af dette forslag.

Fru Birthe Nielsen hævder, at holdningen er nøjagtig den samme i dag, som den var ved første behandling. Jeg sætter nu et meget stort spørgsmålstegn ved det.

Må jeg sige til fru Birthe Nielsen, som jo er forholdsvis ny, selv om fru Birthe Nielsen har bevæget sig på det sociale område og vel også på det sundhedsmæssige område gennem adskillige år, at når et lovforslag er vedtaget her i folketinget, så har folketinget ingen mulighed for at følge bekendtgørelser og cirkulærer, det er nemlig et rent administrativt anliggende. Når man giver ministeren den bemyndigelse, som ligger i forslaget her, så er det ministerens ansvar, og, all right, ministeren er også underlagt en ansvarlighedslov med hensyn til at overlade det til administrationen og sig selv at udstede de bemyndigelser og bekendtgørelser, som er nødvendige til at føre et lovforslag ud i livet.

Vi føler os ikke sikre på, at der er nogen garanti i betænkningen. Som jeg fremhævede det, da jeg var heroppe første gang, er det rigtigt, at undervisningsministeren har skrevet, at hver af de berørte institutioner har ret til selvstændighed. Men der er, som påpeget af andre ordførere, en vis usikkerhed, og selv om jeg som regel tror det bedste om andre, lige til det modsatte er bevist, og man også siger i forslaget, at både Finsen og Hornbæk kan få deres selvstændige budgetter, specielt Finsen, så er der ingen, der siger, at man ikke systematisk – jeg er måske ikke så rar nu – eventuelt kunne udsulte et sådant budget, således at Finsen ikke havde mulighed for at overleve. Det er det, vi er bange for.

Jeg sagde ikke første gang, at vi i det konservative folkeparti kan tiltræde, at Hald overgår til Viborg amtskommune. Indenrigsministeren har redegjort tydeligt for de forhandlinger, der har været med Viborg amtskommune, selv om man protesterede i første omgang. Det kan vi tiltræde, og ligeledes kan vi tiltræde betalingsordningen mellem hospitalerne.

Thorndahl (FP):

Jeg vil gerne indledningsvis sige indenrigsministeren hjertelig tak, fordi indenrigsministeren følte sig motiveret til at kommentere mine bemærkninger om folketingets overordentlig ydmyge og beskedne placering og rolle i denne sag.

Jeg vil godt henlede ministerens opmærksomhed på, at da vi i samråd i folketingets kommunaludvalg drøftede mulighederne for at ændre det indgåede forhandlingsresultat, blev det fra begge ministre ikke én gang, men adskillige gange understreget, at der ikke kunne ændres en tøddel i det indgåede og opnåede forhandlingsresultat. Der var simpelt hen intet at gøre. Enhver mulighed for ændring havde regeringen og ministrene totalt blokeret. Det vil jeg godt konstatere som en forudsætning og som en begrundelse for mine bemærkninger om folketingets ydmyge rolle i denne sag som et ekspeditionskontor og et gummistempel.

Fru Birthe Nielsen har som medlem af socialistisk folkeparti, et af de partier, der har indgået forliget, gentagne gange understreget, at der ingen realitetsforskel er mellem de bemærkninger, som det flertal, der har udformet dem, har gjort i betænkningen, og indholdet af de ændringsforslag, som et stort mindretal har stillet.

På den baggrund og for at få klaret det af, inden vi stemmer om ændringsforslagene, vil jeg gerne bede begge ministre om at præcisere, om der er faktiske eller retlige forskelle mellem det betækningsbidrag, som ligger fra flertallet, og de ændringsforslag, som et stort mindretal har stillet. Det må åbenbart være en hovedbegrundelse for socialistisk folkeparti for at indtage den stilling, det har taget, og for, sådan opfatter vi andre det, at have ændret standpunkt. Men det kan bero på en misforståelse hos det store mindretal, der altså mener, at der er en væsentlig retlig og faktisk forskel mellem de stillede ændringsforslag og det forlig, de pågældende partier har indgået. Når vi får det præciseret fra ministrene her i dag – det går jeg ud fra at vi gør på et direkte spørgsmål – så kan vi altså få klaret SFs rolle i denne sag op, om SF rent faktisk har ændret standpunkt eller det er os, der har taget fejl.

Fru Birthe Nielsen anførte under sin gang rundt i bemærkningerne og i kommentarerne til de kommentarer, en række partier har givet i anledning af det holdnings skift, som vi

[Thorndahl]

mener at SF og specielt fru Birthe Nielsen har foretaget i denne sag, at man igennem det indgåede forlig har fået tilvejebragt nogle midler til at drive de pågældende hospitaler. Men samtidig siger fru Birthe Nielsen – det er netop den forudsætning, fru Birthe Nielsen har opstillet – at der ingen forskel er mellem forliget og de ændringsforslag, vi har stillet. Man kan altså ikke bruge det, at man har indgået et forlig og dermed tilvejebragt nogle midler, og samtidig hævde, at der ikke er nogen realitetsforskel mellem de to løsningsmåder, der er stillet op. Enten betyder det med midlerne ingenting, for så er de to løsninger identiske, eller også holder argumentationen ikke.

Hr. Dræbye fremførte meget kønt, at det var rimeligt, at folketinget i sin behandling af et sådant forslag respekterede et indgået forhandlingsresultat, »så vidt muligt«, sagde hr. Dræbye. Den betragtning er jeg da helt enig i, men det var bare ikke sagen. Folketinget fik overhovedet ikke lov til at ændre noget som helst i lovforslaget, som det var udformet. Det er sådan set kun, sådan må jeg forstå det, en paradeargumentation.

Hr. Dræbye citerede fra betænkningen under de korte bemærkninger efter at have oplyst folketinget om, at der efter det radikale venstres opfattelse var reelle bindinger i den indgåede aftale, og jeg vil godt læse det op igen:

»Det vil kunne være hensigtsmæssigt, at der på de afdelinger, der overføres til rigshospitalets regie, indtil videre er en daglig leder (inspektør).«

Hvor er de bindinger? Jeg kan ikke få øje på nogen bindinger, i hvert fald ikke som det er formuleret. Hvis det, man mener med den sætning, er, at der skal være en daglig leder af afdelingen på Strandboulevarden og af afdelingen i Hornbæk, hvorfor står det her så ikke? Så skulle formuleringen jo have været: for afdelingerne på Strandboulevarden og i Hornbæk skal der være en daglig leder. Hvis det er det, man mener, hvorfor står det her så ikke?

Sådan som man må opfatte det, som det ligger, som det i hvert fald står formuleret, så ligner det mere politisk bondefangeri. Hvis det er det, så synes jeg selvfølgelig, at det er meget smart, det vil jeg da gerne medgive – så kan man diskutere, hvem der er det ene, og hvem der er det andet.

Men sagen har jo også et videre sigte. Den handler også om personale. Den handler også om nogle mennesker, der er beskæftiget på Finseninstitutet på Strandboulevarden og i Hornbæk. Hvad skal de tro, når de får dette forligsresultat, som der er så mange der er glade for, slået op i kantinerne, og hvor de ellers færdes? Der står ikke noget som helst om nogen binding af nogen som helst. Enten er der ingen bindinger i dette, eller også har man lavet en formulering, som ingen kan tillægge nogen betydning.

Jeg vil foreslå forligspartierne, hvis de virkelig mener, at der skal være en daglig leder af afdelingen på Strandboulevarden og af afdelingen i Hornbæk, at det kommer til at stå der. Det kan vi få tilvejebragt gennem en tillægsbetænkning. Hvis hr. Dræbye mener, at man også for personalets skyld på de institutioner, det vedrører, direkte kan læse, at de pågældende afdelingers forhold er sikrede, at man har sikret den selvstændighed, som forligspartierne har argumenteret for at man har opnået, så sørg for, at det gennem en tillægsbetænkning helt klart fremgår. Det synes jeg man skulle sørge for fra partiernes side.

Birthe Nielsen (SF):

Jeg vil godt sige, at når jeg nævnte fru Karen Thurøe Hansen før, så var det, fordi fru Karen Thurøe Hansen, da vi i marts måned diskuterede netop Finsen, Hornbæk og rigshospitalet, selv gav udtryk for, at det af hensyn til personalets usikkerhed med hensyn til, om Finsen og Hornbæk skulle fortsætte, var meget afgørende, at vi i folketinget ikke var for længe om at træffe beslutning om de to institutioners fremtid. Det er det, vi har gjort fra SFs side ved at påtage os et ansvar for, at disse to institutioner kan køre videre.

I den forbindelse vil jeg godt sige – det har åbenbart ikke været med i debatten her – at jeg i regionalradioen, hvor fru Karen Thurøe Hansen selv hørte den udsendelse her til aften, har fået en af tillidsrepræsentanterne for Finsens ord for, at man ikke har noget imod en sammenlægning administrativt med rigshospitalet, hvis man kan få lov at bevare sin selvstændighed. Det er det, det drejer sig om for os, for Finsen og for personalet på Finsen og i Hornbæk i forbindelse med det, der er skrevet i betænkningen, og det har vi

[Birthe Nielsen]

indgået en aftale med regeringen, de radikale og kristeligt folkeparti om, det har vi sikret.

Det næste, jeg synes er meget væsentligt i denne debat, og som overhovedet ikke har været inde i billedet, er, hvad der skal ske med de to institutioner. Jeg vil meget nødig have, at man vedtager en lov her, og at man ikke tænker på, at der også skal ses på de fysiske rammer. Jeg vil ikke tage ansvaret for, at der ikke bliver gjort noget ved Hornbæks bygninger, når jeg ved – det ved hele udvalget, vi har set det – hvor farligt det kan være på længere sigt, hvis ikke der bliver gjort noget. Derfor er det vigtigt, at vi er ansvarlige. Vi skal se på de fysiske rammer, der må sættes nogle penge af, og det er en af de ting, som vi mener vi har tilgodeset ved at lave disse fire linjer i betænkningen sammen med forligspartierne omkring dette forslag.

Jeg var glad for, at man netop fra kristeligt folkepartis side sagde, at det skulle med på finansloven, for vi må se det på længere sigt her i folketinget. Det kan ikke nytte noget, at vi bare vedtager nogle kortsigtede love. Når vi vedtager, at Finsen og Hornbæk skal fortsættes, så må vi også tage højde for, at der er penge og midler til det. Vi kan ikke være bekendt at lade det køre videre på den måde, det har gjort, og slet ikke i Hornbæk. Det er ganske uansvarligt. Det er bl. a. derfor, vi er gået med til dette forslag.

I øvrigt vil jeg overse alle de andre mystiske bemærkninger, der er kommet her; jeg synes ikke, de har været særlig saglige.

Jeg vil lige sige til hr. Tyroll, at det må være en misforståelse. Vi har ikke snakket om selvstændige bestyrelser, og det er heller ikke nævnt i ændringsforslaget fra den anden fløj. Der har hele tiden været tale om en fælles bestyrelse. Vi mener her fra folketinget, at man inden for de tre institutioners rammer selv må finde ud af, hvordan man vil have det til at fungere i det daglige.

En fjerde ting, jeg lige vil nævne til sidst, er, at man jo ikke må glemme de kommunale organisationer og de amter, der er gået ind i dette arbejde med de tre hospitaler, og som skal være med til at betale gildet. De må også have en vis indflydelse på, hvad der sker.

(Kort bemærkning).

Karen Thurøe Hansen (KF):

693 Ft

Det skal også blive kort. Jeg vil gerne spørge fru Birthe Nielsen: hvor meget ansvar mener fru Birthe Nielsen der ligger i udtrykket »indtil videre«?

Dræbye (RV):

Jeg skal ikke forlænge debatten meget, blot over for hr. Thorndahl gentage, hvad jeg sagde i mit svar til ham tidligere, nemlig at dette ikke er nogen juridisk aftale. Det, det drejer sig om, er, at man politisk kan finde ud af, hvad den indeholder, og det mener jeg vi er i stand til, og det er derfor ikke noget større problem.

Det havde jo været rart, om hr. Thorndahl kunne have deltaget i forhandlingerne på en sådan måde, at han kunne have sagt, hvis han virkelig var interesseret i at opnå dette, at han ville deltage positivt i behandlingen af lovforslaget. Så havde situationen været en anden. Men hr. Thorndahl valgte en anden metode, nemlig at deltage i fremsættelsen af et ændringsforslag til en lovgivning, hvor det, så vidt jeg kan se, ville være uhyre vanskeligt at sætte det ændringsforslag i kraft i praksis på grund af en række uløste administrative problemer ved at få den struktur, som er foreslået ved hjælp af ændringsforslaget, til at fungere.

Jeg skal bare føje én ting til, for at der ikke skal være nogen misforståelse: det, der er tale om, og det, der er forskellen imellem ændringsforslagene og betænkningens bidraget, er først og fremmest, at man i betænkningens bidraget regner med, at der er en fælles direktion for de tre hospitaler, mens forslagstillerne regner med, at der for hvert hospital skal være en administrativ ledelse. Det vil i øvrigt nok, kommer jeg i tanker om, give et par papirnussere mere, men det bekymrer ikke hr. Thorndahl så meget. Det er forskellen.

Jeg mener bestemt, at der er tale om, som jeg også sagde i min tale ved førstebehandlingen, at den løsning, der er fundet, indeholder en stor grad af decentralisering, i og med at der overlades hospitalsafdelinger ret til selvstændige dispositioner og selvstændigt ansvar, og det er det, der er formålet for os.

(Kort bemærkning).

Thorndahl (FP):

[Thorndahl]

Ja, jeg vil selvfølgelig gerne deltage i glæden over, at hr. Dræbye mener, at den politiske aftale, som er indgået, forstås af dem, der har indgået den. Men så må vi også konstatere – det mener jeg også at hr. Dræbye må uddrage af debatten – at det er de åbenbart helt ene om.

Hr. Dræbye hævdede, at fremskridtspartiet i stedet for at stille ændringsforslag burde være gået ind i forliget og have påvirket det. Vi havde meget gerne deltaget i drøftelserne i kommunaludvalget for at komme ind i en fornuftig samlet aftale. Det tilkendegav jeg også, ikke ved én, men ved flere lejligheder.

Jeg vil godt lige som en understregning over for hr. Dræbye konstatere, at de ændringsforslag, der er blevet stillet, blev, så vidt jeg husker, stillet i fredags i sidste uge, efter at forliget var blevet indgået.

Tyroll (VS):

Jeg må altså indrømme, at når jeg lytter til, hvad der bliver sagt fra ministrenes side om det, der er indeholdt i betækningsbidraget, så synes jeg sådan set, at det eneste, jeg kan fornemme af realitetsændringer i forhold til situationen ved førstebehandlingen, er, at der vedrørende spørgsmålet om de fysiske rammer vil blive fremlagt forslag til alternative løsninger. Det ser jeg som et spørgsmål om, at der bliver tale om en sammenligning mellem et nybyggeri ved rigshospitalet eller renovering og nybyggeri på Strandboulevar den. Det er det, der er tale om. Det har sådan set hele tiden været meningen, at vi på et senere tidspunkt skulle tage dette byggeri op til overvejelse.

Det eneste, jeg kan se der ligger af nyt, er altså et tilsagn om, at der kommer en alternativ plan. Ellers kan jeg ikke se, at der i de andre ting skulle ligge noget, der bryder med det indhold, der har været i lovforslagene hele tiden, og der er således ikke ændret et komma i det, der ligger her. Jeg kan ikke se, at der er gennemført nogen begrænsninger i, hvilke funktionsomlægninger der kan gennemføres. Jeg kan ikke se, at der er lagt op til, at der først kan gennemføres sådanne funktionsomlægninger i 1984. Jeg kan heller ikke se, at der ligger nogen garanti for, at de lovforslag, vi her behandler, kommer til behandling i forbindelse med spørgsmålet om de fysiske rammer, og hvad der skal besluttes

dér. Jeg kan ikke se, at der bliver lejlighed til at foretage ændringer i disse lovforslag, som SF er med til at sikre vedtagelse af i denne samling. Det er det, der ikke rigtig har kunnet blive afklaret.

Jeg synes ikke, vi har fået nogen klare svar på, i hvilket omfang ministrene bakker op bag den udlægning, fru Birthe Nielsen er kommet med, af den aftale, der er indgået. Jeg synes tværtimod, at man bevidst forsøger at glide uden om de forsøg på præciseringer, som kommer fra forskellige ordføreres side, og det synes jeg i allerhøjeste grad er ildvarslenende.

Jeg vil godt spørge, hvor meget af det der kommer op i 1984. Er det ikke sådan, at nogle af de funktionsomlægninger, der skulle foretages, udelukkende er udskudt, fordi man ikke forventer, at de byggerier, der er nødvendige, for at en overførelse kan gennemføres, f. eks. Herlev, bliver gennemført, måske før 1984, og at der således heller ikke er noget nyt i aftalen på dette område?

Jeg kunne også godt tænke mig at vide, hvad der vil ske med de funktioner, der var tænkt indplaceret på rigshospitalet, f. eks. på hudafdelingen, som skulle indplaceres i eksisterende bygninger. Er der nogen garantier i denne aftale for, at der ikke finder en overflytning af disse funktioner sted, at man altså fortsætter forberedelsen af det, der var intentionerne med disse lovforslag, nemlig en stillingtagen til de fysiske rammer for denne udvikling? Jeg kan ikke se, at disse garantier er til stede, og derfor kan jeg kun se, at det eneste nye er, at der er et tilsagn om, at vi får nogle beregninger på en alternativ løsning i forbindelse med stillingtagen til de fysiske rammer.

Flygaard (DR):

Jeg skal kun gøre den korte bemærkning, at man i kommunaludvalget jo forhandlede meget længe for at finde frem til en fælles holdning og til en fælles løsning. Først da det lå klart, at det ikke var muligt at få regeringen til at stille ændringsforslag om Finseninstitutets og andres selvstændighed, så blev der fra min side i første omgang indleveret et ændringsforslag, der udelukkende gik på Finsen, men som altså senere er blevet udvidet til at gælde de tre hospitaler og dækkende i hvert fald fire partier i udvalget. Det

[Flygaard]

synes jeg hører med for at have den historiske baggrund blot nogenlunde i orden.

Ingerlise Koefoed (SF):

Hr. Svend Erik Hovmand efterlyste min mening om denne sag, og selv om jeg ikke bryder mig om at forlænge debatten på dette sene tidspunkt, vil jeg da heller ikke bare blive siddende stille på min stol og lade, som om jeg ikke havde hørt opfordringen.

Hr. Svend Erik Hovmand ved godt, at jeg hele tiden under udvalgsarbejdet har været meget interesseret i, at de enkelte hospitaler skulle bevare deres selvstændighed. Når jeg har været det, så har det først og fremmest været, fordi jeg har ønsket at bevare de mindre miljøer, som patienterne har haft at være i og udfolde sig i, og ikke så meget, fordi jeg har været så forfærdelig interesseret i administrative ting, men det er klart, at administrationens form og selvstændigheden hører sammen.

Jeg havde gerne set, at man havde kunnet sikre de enkelte institutioner en helt selvstændig status, men jeg synes på den anden side, at vi med de ting, der er opnået her, med ret til selvstændige dispositioner og et selvstændigt ansvar for enhver afdeling under rigshospitalet, nu altså også for Finsen og Hornbæk, og ret til selvstændigt budget, har fået regeringen langt længere, end den var, da vi startede disse forhandlinger. Det synes jeg sådan set man skal takke regeringen for og ikke være så stivsinnet, at man overhovedet ikke kan give sig.

Det har også været min opfattelse, at disse ting, disse rettigheder, var dem, personalet ved de enkelte afdelinger først og fremmest ønskede. Disse rettigheder var vel også dem, patienterne ønskede, og patienterne ønskede især, at de kunne blive på de små hospitaler, at de ikke pludselig blev puttet hen på en stor og kold afdeling på rigshospitalet.

Fru Karen Thurøe Hansen var lidt bange for, at man snigende ville gøre angreb på Finsens budget og på Hornbæks budget. Jeg vil da gerne her love fru Karen Thurøe Hansen, at mit parti sammen med det konservative folkeparti og venstre i finansudvalget vil være meget opmærksom på, om der skulle ske et snigende angreb på Finseninstituttet og Hornbæks budgetter.

Fru Karen Thurøe Hansen spurgte desuden, hvad fru Birthe Nielsen lagde i ordene »indtil videre«. Selv om det naturligvis ikke er min opgave at læse, hvad der er inden i fru Birthe Niensens hoved, vil jeg tillade mig at tro, at så længe man har retten til den selvstændige disposition og det selvstændige ansvar, og så længe man har et selvstændigt budget, så vil det også være strengt nødvendigt, at de enkelte hospitaler har en selvstændig ledelse i form af en inspektør, eller hvad man vil kalde vedkommende.

Ændringer i disse love kan naturligvis ske, når partier i folketinget ønsker at stille forslag derom, og viser det sig, at dette går dårligt, at det ikke lever op til de intentioner, der fra vores side ligger i det, så er det klart, at vi vil være meget kritiske, og så vil vi da ikke være blege for på et eller andet tidspunkt at stille forslag om ændring.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om rigshospitalets styrelse. (Lovforslag nr. L 129).

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 1 forkastedes, idet 47 stemte for, 72 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1 og ændringsforslag nr. 3-7 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 2.

§§ 1-7 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet. (Lovforslag nr. L 126).

§§ 1 og 2
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om statens overtagelse af Finseninstitutet. (Lovforslag nr. L 127).

§ 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget
forkastedes uden afstemning.

§§ 2 og 3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik endelig til afstemning vedrørende forslag til lov om de fysiurgiske hospitaler i Hornbæk og Hald. (Lovforslag nr. L 128).

§§ 1-3
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget
forkastedes uden afstemning.

§§ 4-7
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

22) Forespørgsel til udenrigsministeren:

Forespørgsel af Gert Petersen (SF) m. fl.:

»Hvilke fremskridt er der sket på det internationale nedrustningsområde siden FNs særlige generalforsamling i 1978 om nedrustning, og hvilke initiativer har den danske regering taget eller agter at tage på dette område?«

(Forespørgsel nr. 22. Anmeldt 20/5 80. Fremme af forespørgslen vedtaget 21/5 80).

Forhandling

Gert Petersen (SF):

I sluterklæringen fra De Forenede Nationers nedrustningssamling i 1978 blev det med rette fastslået, at kaprustningen udgør en dødelig fare for hele menneskeheden. Man kunne derfor have forventet en bred international indsats imod denne dødelige fare, men det er ikke sket. Ej heller fra dansk side er der kommet noget mærkbart bidrag. Regeringen er forsigtig og beskeden med sine initiativer, og man kan ikke hævde, at den er under pres fra folketinget eller i hvert fald folketingets flertals side, som helt åbenbart mener, at en debat om nedrustningen ikke er noget, man bør tage sig synderligt af.

Sidst vi drøftede nedrustningsspørgsmål – det er 2 år siden – var det også på SFs initiativ, hverken på regeringens eller de gamle partiers. De er åbenbart indstillet på at lade tingene ske, som de bedst kan, og så overlade freden i diplomaters og generalers varetægt. Ja, ikke engang Danmarks forpligtelse i medfør af sluterklæringen fra den ekstraordi-